

СРПСКИ СИОН

Год. VII.

Број 32.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Н. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 3. августа 1897.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Св. Архиепископски Синод православне српске Митрополије Карловачке благоизволео је досадање привремене професоре на православном српском Богословском Училишту: јереја Јована Живковића, јеромонаха Илариона Зеремског и патријарашког архиђакона Димитрија Бранковића, те патријарашког протођакона дра Георгија Летића именовати сталним професорима, а јерођакона Гаврила Ананијева привременим професором на истом Училишту. Именовању пак досадањег привременог професора на истом Училишту Милутина Јакшића, благоизволео је поставити као услов његово ступање у духовни чин.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Сабор.

IX. Седница 25. јула (6. августа) 1897

Седница отпочиње у 12 сахати. председава Његова Светост патријарх, преузвишени господин Георгије Бранковић.

Присутни су: високопреосвештени г. епископ бачки Герман Опачић и 50 заступника.

Записник води: перовођа Лаза Обреновић, говорнике бележи перовођа јереј Младен Јосић.

Његова Светост саопштава, да су Сабору стигли ови поднесци:

1., Школски Савет подноси молбу учитеља и учитељица срп. основ. вероисп. школа у Хрватској и Славонији, да се оснује мировински учитељски фонд. (Упућује се одбору за састављање мировинског штатута.)

2., Школски Савет подноси молбе компетентна, који моле, да буду изабрани за главног, односно за епархијске школске референте бачкобудимског и темишварско-вршачког. (Одбору за дневни ред.)

3., молба удовице некадањег српског православног пароха у Банат-Моноштору, рођене Марије Ристић, становнице сегединске, ради одређења мировине, или припомоћи једаред за свагда. (Петицијоном одбору.)

4., притужба речких (фиуманских) становника против решења епарх. управе горњо-карловачке у ствари речног пароха. (Петицијоном одбору.)

5., молба свештенства протопресвитерата вилићког, горњо-карловачке дијецезе, да Сабор јадном његовом плаћању парохијала крај учини, те свештенство из јерархијског фонда месечно исплаћује. (Петицијоном одбору.)

6., молба Јелисавете Црнобарићеве, свеште-

ничке удовице из Винковаца, ради одобрења сталне мировине на темељу уплаћене своте у удовички мировински фонд, а њезиној ћерци, Смиљки удовој Гредел, ради сталне годишње припомоћи. (Петицијоном одбору.)

7., молба црквене општине водотечке, у горњокарловачкој дијецези, ради припомоћи од 1000 ф. из нар. фондова, да може своју цркву уредити и од руине сачувати. (Петицијоном одбору.)

8., молба Анђелије удове Јована Ђурића ради мировине и ради васпитне припомоћи за децу. (Петицијоном одбору.)

9., молба Јосифа пл. Јулинца, бившег учитеља, ради припомоћи. (Петицијоном одбору.)

10., молба Мирка Петровића, пароха у Горњим Врховинама, ради накнаде за вршење парох. дужности у више суседних општина. (Петицијоном одбору.)

11., молба Ђорђа Бечејића, умиров. учитеља ловранског, у којој моли за припомоћ годишњу или једном за свагда. (Петицијоном одбору.)

12., молба филијалне црквене општине у Крњаку ради установљења самосталне парохије у том месту. (Петицијоном одбору.)

13., посланик Младен Јосић подноси молбу срп. правосл. црквене општине у Оросламошу, ради припомоћи за зидање школеке зграде, и још једну молбу исте општине, у којој моли, да је Сабор ослободи од плаћања саборских трошкова и верозаконског приноса. (Обе молбе се упућују петицијоном одбору.)

14., посланик Васа Муачевић подноси:

а., молбу 250 житеља даљских против даљских свештеника, у којој моле, да приложени тужбу Сабор архидијецезалној консисторији с препоруком уступи и да захтева, да консисторија строгу истрагу спроведе.

б., молбу житеља даљских, да се аграрни одношаји у Даљу, Белом брду и Борову између властелинства и житеља реши путем нас. закупа, а без штете плодуживатеља тог народног добра и да Сабор у том буде посредник. (Обе се ове молбе упућују петицијоном одбору.)

15., посланик Мита Клицић подноси притужбу отпуштеног учитеља туријског Јована Петровића против решења Школског Савета и поступка у спроведеној дисциплинарној истрази, те моли, да се истрага на ново одреди. (Петицијоном одбору.)

16., посланик др. Јован Радивојевић-Вачић подноси пријаву Јове Клубучара и другога па-

рохије свињичке, против незаконитог поступка епарх. адм. одбора горњокарловачког. (Петицијоном одбору.)

Његова Светост: Славни саборе! Њег. Преузвишеност г. кр. Повереник жели да дође у седницу, да приопшти највише решење у погледу овог Сабора. Молим, да се изашље једна депутација, која ће ићи по Њ. Преузвишеност.

Др. М. Михајловић ставља на Његову Светост ову интерпелацију:

Како је одређивањем дневног реда од стране кр. Повереника, а за тим уништењем у том погледу донесене одлуке Сабора повређен не само основни државни закон него и 8. и 10. §. Саборског Устројства, а тиме повређена и народно-црквена аутономија у битности својој, то сам слободан на Вашу Светост следећу интерпелацију ставити:

Сматра-ли Ваша Светост за своју најсветију дужност као председник овога Сабора и врховни чувар аутономних права срп. правосл. народа на највишем месту порадити, да се ове повреде санирају и у будућности спрече? („Живео!“).

Његова Светост: И досад сам се заузимао, а и од сад ћу се заузимати, да се права цркве, епископата и Сабора чувају. Што то увек није могло поћи за руком, нисам ја крив. (Један глас: Али у овом специјалном случају је повреда!) То је била жеља Њ. Величанства, а то је нама заповест. У граваминалној представи ће се изнети жалба и ја ћу као председник овог Сабора потписати ту представку. (Одобравање.) Ја сам чувао и увек ћу чувати права цркве, епископата и Сабора.

Др. М. Михајловић узима на знање онај део одговора Његове Светости, у коме је изјавио, да ће чувати права срп. нар. црквеног Сабора и нада се, да ће Његова Светост, као што је мало час обрекао, потписати граваминалну представку, а цео Сабор би волео, да сама Његова Светост, председник овог Сабора, предводи депутацију, која ће поднети Њ. Величанству наше тегобе.

Сабор узима на знање одговор Његове Светости.

Његова Светост одгађа седницу док не дође кр. Повереник, по којег одилази депутација под водством високопреосвештеног г. епископа *Германа Опачића*.

Праћен депутацијом и својим секретаром и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

уз побласти, које му као заступнику Његова Величанства пристоје, дошао је кр. Повереник барон Федор Николић у саборницу, на чијем улазу Га је дочекала Његова Светост.

Кр. Повереник заузима председничко место, те је на српском језику прочитао ово саопштење.

Поштовани Саборе! Пошто Сабор, унаточ најмилостивијем упуштству, садржаном у превисној одлуци Његовог Царског Апостолског Краљевског Величанства од 20. маја ове године, није узео у првом реду у расправу предлоге, који се односе на коначно установљење српског православног народно-црквеног устава, на основу IX. законског чланка од године 1868. — то на темељу налога, добијенога у превисној одлуци Његовог Царског и Апостолског Краљевског Величанства, изданој у Ишлу 3. августа ове године — седнице на дне 11. јула (29. јуна) ове године сазваног овога српског православног Сабора, *на неизвесно време одгађам.* (Живео Краљ!)

Његова Светост прочита опроштајни говор Свој управљен на Његову Преузвишеност, кр. Повереника. (Саопштен је у 31. броју о. л. Ур.)

По одласку кр. Повереника зготовљен је седнички записник.

Његова Светост позива перовођу да прочита записник ове седнице.

Перовођа јереј *Младен Јосиф* прочита записник, који буде без примедбе оверовљен.

Његова Светост прочита Свој говор, којим се опрашта са заступницима народним са жељом, да се и опет у повољном здрављу и добром расположењу овде сакупљени на послу црквеном и народном виде и узајамно поздраве. (На ове речи Његове Светости заорило се дуготрајно: Живео!)

(И овај смо говор Његове Светости саопштили и 31. броју о. л. Ур.)

Седница је завршена у 1½ сат после подне.

Сечуј некад и сад

Написао

Јер. *Димит. Јанковић*, епарх. бележник вршачки

(Свршетак.)

Од тога доба после није ни било економа, већ се епископска добра издаваху под закуп — као и данас.

Од епископа Дионисија, који је у будимској епархији последњи каноничку посету чинио.

Сечуј и поред своје знаменитости није видео свога архијереја. (Валда ће у најскоријој будућности да буде срећнији!)

Парохија је подитнута, као што сам нагласио око 1745. Од тога доба до данас било је правих пароха 9, са 3 капелана; самосталних администратора, који су у месту седели било је два. Први парох био је ексарх Стеван Милин, око 1749. (?) Иза њега долази горепоменути поп Павел, од 1770. до од прилике 1776. Иза овог дошао је на парохију син му Теодор Михајловић, који је водио парохију до 2. фебр. 1789. када је у месту у Господу починуо. Погребен је на јужној страни цркве, у зиду стоји надгробна плоча са именом и карактером покојника.

Поп Теодора наследио је у звању јереј Проконије Поповић, који бијаше парохом до 17. марта 1806. Исти је имао и капелана, јер. Василија Радана, који умре 1799. За пароху Проконија, подигнут је 1794. поред цркве леп звоник и набављено 3 хармонична звона. Иза Проконија долази за пароху син му Теодор. Исти је био најдуже парохом у Сечују, т. ј. од 1806—1957. У годинама 1820—1830 био му је син његов Данило, капелан његов. — У почетку пароховање јереја Теодора по свој прилици је школа подигнута, јер се у црквеном рачуну од 1812. год. спомиње 24 ф. „шајна“ издатка на школу; а прије о школи нигде ни спомена нема.

1857 ступи поп Теодор у мировину, а душестарателство води јереј Бранко Милић, капелан који је до 25. окт. 1859. као администратор парохије у Сечују делао. — На Митров-дан 1859. дође за пароху из Острогона јереј Јован Бољарић, који је све до смрти своје ревносно делао у винограду Господњем. Његова је заслуга што је 1871, лепа, целиходна школска зграда сазидана. Био је тачан свештеник и Сечујци се и данас радо сечају лепе и правилне службе његове. Преминуо је, у дубокој старости од 76 год., 18. априла 1881. — На три четврти године после тога дође на његово место јереј Урош Марковић, који је до 1885 пароховао. Тада се пресели у Мајиш где је и умро. Исте 1885. године децембра дође из Трста на ову парохију јер. Богољуб Топонарски, који се после непотпуних шест година 1891 вратио у Трет. Иза Топонарског парохија остаде скоро 4 године непо-

пуњена, што је јако упливисало, да се и онако замршено материјално стање црквене општине још јаче замрси. Тек месеца маја 1895. год. буде попуњена парохија писцем редака ових, а од септембра месеца 1896. администрира исту јер. Јован Пачариз.

Што се тиче кретања народа у Сечују никад није било више од 900—1000 православних душа; а већ 80 година имаде, од како се број душа свеједнако између 6—700 креће. Ова околност јасно доказује, да народ иде у назад, јер му жив капитал његов никаква плода не доноси. Са жалосним срцем морам овде приметити, да народ не само бројно већ још више материјално пропада; српских сесија сваке године мање, чему много доприносе стари дугови, и околност, што је у околини новац јефтин, т. ј. лако је позајмити. Свет, и то баш наш свет, лако се задужује, и не мислећи, да се дуг има вратити, и не мислећи да му је безусловно немогуће поред толиких намета и поред луксуријозне му ношње стећи 3—400 фор. чистого прихода, да дуг свој исплати. Па онда шта бива? Веровник заште своје, дужник му не може узјамљени новац вратити, иначе, ако не прода ланац земље; па поред такве економије није се чудити жалосној истини, што се број српских сесија за последњих 10 година са $\frac{1}{4}$ смањио. А није изглед да ће и будућност боља бити, јер је свет задужен, презадужен.

Све до половине прошлога века били су православни владајући у овом месту елемент, но у 1760-тим годинама доселе се многи Немци, римокатолици који преотму српску превласт. У осталом ево бројеви најјасније говоре. Године 1738.-е било је у Сечују у опште становника 1500 душа, православних 860, дакле 58%.

1760.	станов:	2050;	правосл:	800.	— 39%
1780.	„	2374;	„	700.	— 29%
1810.	„	2800;	„	725.	— 26%
1830.	„	3700;	„	682.	— 18%
1860.	„	4550;	„	660.	— 14%
1890.	„	5400;	„	623.	— 11%
1895.	„	5600;	„	612.	— 10%

Од прилике свуд такову жалосну за нас будућност — каква се одавде даде извести — показује статистика кретања народа у целој Барањи. —

Православни Сечујци већином су ратари;

има и по који занатлија; има их свега 129 домова. — У цркву сарамерно добро долазе (једно на друго сваки пут до 25%) а и св. тајнама покајања и евхаристије махом приступају. Добри и свесни су Срби. Штета, што се лепо цркв. општинско имање у последњих 10 година запустило, те ће доста времена протећи, док се посрнула у општ. имању равнотежа успостави.

Ев' овако је стајао Сечуј некад, а овако стоји данас. И ако је од патријаршије временом постала парохија VI. класе, — Сечуј као некадање главно место спомињао се у наслову свагдањег будимског епископа, све до 1847; од тога пак доба изоставили су га. Зашто су га изоставили?, не знам, ал' то знам, да је за нас православне увек од веће важности, него н. пр. Столни Београд у наслову *налази*.

Жељан, да пред шт. читаоце изнесем скицу историје Сечујске цркве и општине, оволико сам могао, које по предању, које из општ. архиве, које из старих бележака, које по упутству мог врлоштованог кума г. М. Лудајића, да забележим, а све се надам да ћу шт. читаоца побудити, да се за некадањи наш Сион заинтересује. Ако ми је то испало за руком нисам бадава радио.

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.

(Наставак.)

Доласком Христа Спаситеља завршује се стари, а отпочиње нови завет, нови уговор Бога са људима. Са Христом и у Христу започиње „нова твар“, јер „старо прође и све ново постаде“. (II. Кор. 5., 17.) Христос Спаситељ је за то и узео на себе човечје тело и сишао на земљу, да „учини вољу Божју“, те да „укине прво, а постави друго.“ (Јевр. 10., 9.) Још пре страдања и смрти своје рекао је Христос ученицима својима, да ће „на камену сазидати цркву своју,“ и за ту је цркву прорекао, да ју „врата паклена надвладати не ће“ (Мат. 16., 18.) Па ту цркву и установио је Христос науком својом, сазидао делима и чудесима својима, а утврдио страдањем, смрћу, а највише васкресењем својим; и после васкресења свога јављао се Христос још 40 дана ученицима својима „и говорио о царству Божјему (Дела, 1., 3.) т. ј. о цркви својој.“ Чланови цркве те, који се по имену оснивача

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.BE

исте — прозваше „хришћанима“ (Деја, 11., 26.) молише се Богу одељено од осталих Јевреја, који у Христа не завероваше; те по времену и своје богомоље подизаше и имаше.

Те хришћанске богомоље беху у главном онако саграђене, као и храм Соломонов; и ту беше „светиња над светињама“ — олтар, која је од „светиње“ — храма, преградом одељена била. Па као што обликом, саградом, бехе хришћанска богомоља слична старозаветној, исто тако и украс старозаветне богомоље беше задржан и унет и у новозаветну богомољу. Као и старозаветна, тако се и новозаветна богомоља украшавала иконама, али не само са сликама херувимâ, него и иконама Бога, Богомајке, апостола и других Божјих угодника. —

Преко 700 година осећао се Хришћанин добро у својој богомољи; вољно је у њу одлазио и радо посматрао светитиљске ликове у њој смештене; ничега не беше у богомољи тој што би га вређало, што би му око боло.

И тако би то и даље трајало, да се неверни мусулманин, калиф Језид II. не окума противу хришћанских икона, гледајући у њима незнабожачке идоле. Што неверник не поштује хришћанских икона, то није било необично ни чудновато, нити би то било по мирни живот цркве Христове страшно и опасно; али је невернику пошло за руком, да мржњу своју противу светих икона и на неке Хришћане пренесе, који заведени усташе и сами противу поштовања св. икона. И међу Хришћанима отпоче борба: једни нападаху, други брађаху св. иконе и поштовање истих. Борба беше дуга и жестока, у којој је не само просута многа реч, него је проливена и многа крв заштитника св. икона, јер међу противницима св. икона беху и цареви. —

Ко је нападао, а ко бранио св. иконе, шта су непријатељи наводили противу поштовања светих икона, а како и чиме су заштитници св. икона те наводе рушили и обарали — то исписивати и казивати није овде место. Рећи ћу и навешћу само, да је грчка царица Ирина сазвала 787. год. сабор у Никеји, у тој цељи, да се извиди и испита ствар о поштовању св. икона. На том, по броју седмом васионском сабору, њих преко 300 св. отаца, сакупљених из све цркве донеше и издадоше следећи догмат о поштовању св. икона: „Не допуштајући никакве новштине, ми чувамо сва

црквена предања, која су се, било кроз писмо, било без писма утврдила; а једно између тачкових је живописно цртање икона, које је сугласно са историјом Евангелске проповиједи, и служи потврдом, да је Бог Слово истинито, а не само привидно постао човјеком, и нама је то на корист. Јер оне ствари, које једна на другу показују, очито је, да се међусобно једна са другом и доказују. Пошто је то тако, ступајући као по царскоме путу, а слиједећи богорјечивоме учењу св отаца наших и предању Посвудне Цркве (а знамо, да у њој Дух Свети станује), са пуним поуздањем и марљивошћу установљујемо: на онај начин, као слика часног и животворног крста, исто се тако имају стављати у светим Божијим црквама на свештеним сасудима и одеждама, на зидовима и даскама, по кућама и на путевима часне и свете иконе, биле оне изведене у бојама, или мозаички, или из друге какве прикладне материје, и то иконе, колико Господа и Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа, тако и непорочне Владичице наше свете Богородице, часних Ангела и свију светих и блажених људи. Јер чим се чешће они на иконама насликани виде, тим ће се живље код дотичних, који на њих гледају, узбудити успомена и чежња к њиховом прототипу, цјеливаће их и одаваће им разборито поштовање, — али не оно пуно поклонење, које по вјери нашој, припада јединој Божанственој природи, него ће им се одавати част на онај начин, као што се одаје слици часног и животворнога крста, светим Евангелијама и осталим свештеним предметима, приносећи им наиме тамјан и свијеће, као што је то у древних благочастивих обичај био. При чему част, која се одаје икони, прелази на прототип њезин, и који шује икону, шује лице, које је на њој нацртано. Таким ће се начином утврдити учење светих Отаца наших, то јест, предање Посвудне цркве, која је од једног, до другог краја свијета примила Евангелије“. (Зборник правила — II. издање — Приступ стр. XXXVIII.—XXXII.)

Радам седмог васионског сабора и догматом на том сабору утврђеним није прекинута борба око св. икона. Борба је та — после врло кратког примирја — са пређашњом жестином продужена и вођена и протезала се све до год. 842., које је године грчка царица Теодора сазвала сабор у Цариграду, који одобри

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и утврди одлуке седмог васионског сабора од год. 787., и тиме оконча борбу и утврди поштовање св. икона. — („Хришћански Весник“ 1883 стр. 654.—661.)

Скоро 700 година после тога красиле су хришћанске богомље св. икона и одавано им је од почетка цркве Христове указивано, а догматом седмог васионског сабора утврђено поштовање. Али 1520. год. римокатолик, и члан реда августинског, а уз то и доктор богословије, Мартин Лутер, озлојеђен папином злоупотребом вере Христове, а на име од папе наређеном продајом индулгенцијâ, истуши из римске, па отрже цркви тој и велики број верних, и оснује засебну верску заједницу, која се — по имену оснивача свога — и назва Лутеранском или протестантством. Та нова, од старе православне и новије римо-католичке различна верска заједница окоми се и противу св. икона, на име, Лутерани као и стари иконоборци стадоше тврдити и учитити, да иконама не треба одавати никаква поштовања, јер је то грех.

Но Лутерани учећи, да је грех поштовати иконе ипак их не одбацише, са свим, него их задржаше као „украш у цркви и кући и као историчке слике“ („Историја цркве од Н. Гр. Живковића стр. 146.“) Али назарени, који се и од Лутерана оделише, пођоше још и даље, те одбацише иконе са свим; по њиховом учењу грех је, и то велики, тршити икону не само у цркви него и у кући; од туда њихова ревност у спаљивању и уништавању икона. —

Из до сада реченога види се постепено удаљавање од првобитне науке црквене о св. иконама. Прво су иконе — предмет поштовања достојан; за тим су — прост украс, на послетку се иконе ни као украс употребити не сму.

Шта веле назарени о св. иконама?

„Ваше иконе исто тако изображавају Божанство, као и незнабожачки идоли. Па као што се могаше рећи за те идоле незнабожачке, да су сребро и злато, дела руку човечјих: имају уста, али не говоре; имају очи, али не виде; уши имају, али не чују; имају руке, али не могу с њима ништа да учине, и имају ноге, али не могу ходити — све се то може рећи и за ваше иконе.“ . . . Уз све то они нам још врло радо приказује као превелику глупост већ и сами покушај, да се човек дрзне, да између осталог ма и само покуша насликати и самога

Бога Оца. „Та Бог, је, веле, Дух и Њега још нико видио није (I. Јов. 4., 12.) нити га видети може (I. Тим. 6., 16.) или видети Га, па остати жив (Исх. 33., 16.) А јесте ли ви крај свег тога ради, да Га чему сравните, е па чему ћете Га сравнити (Исаија 40., 18. 19.)? Ми не треба да мислимо, да је Божанство као иконе златне или сребрене или камене, које су људи мајсторски начинили по смишљању своје (Дела 17., 29.). Још ви преступате ту прве две заповести Божје, претворивши славу вечнога Бога у обличје смртнога човека и птица и четвороножних животиња и гадова и у лаж, и већма поштујете твар него Творца, који је благословен на век — па је за то и Он вас предао жељама срцаца ваших у нечистоту, да се погане телеса ваша међу вама самима (Рим. 1.. 23—25.)“ („Назаренство“ стр. 142—143.)

Остављајући за кашње претрес и разбор овога навода назаренскога противу наших св. икона, одбићемо прво назаренски нападај на св. иконе, а то ћемо учинити разбором учења св. наше цркве о св. иконама.

Кад се неко учење као криво хоће да жигоше и као лажно одбаци, онда треба прво то учење свестрано испитати, добро проучити и правилно разумети па онда, ако је криво и и лажно, одбаци. А нешто негледуш и жмурећи одбаци; нешто и неиспитано или, олако и површно испитано осудити то је више него неправда.

Чусмо већ догмат седмог васионског сабора о св. иконама. Да нам наука св. наше цркве о св. иконама буде још јасније и разумљивија, добро ће бити да прочитамо молитву црквену при освећењу св. икона. Најпотпунија је, те по томе најтачније излаже науку св. наше православне цркве о св. иконама молитва у „чину благословљења и освећења катапетазме или иконостаса, т. ј. свију икона у цркви на свом месту стављених“. („Допунителный требникъ“ стр. 20—20.) А ево у српском преводу молитве те:

„Господе Боже наш, Боже Богова и Господе Господара Боже Саваоте, Творче и створитељу сваке твари, видљиве и невидљиве, Оче Господа нашег Исуса Христа, познајући твојих људи, Израиља, од тебе истинаго Бога к туђим, лажним Боговима врло склоно срце, чувајући их од идолослужења, а хотећи их сва-

гда непомично задржати у познању и служењу тебе јединога истинитога Бога, претњом си им бранио правити себи слике и ликове теби истинитога Богу противне; а у цели тој) да им се као Господару клањају и служе. А наложио си прво угоднику своје, Мојсију, да по слици, на гори му показаној, направи слике и ликове, којима се не туђих лажних богова и оних, који не постоје, него тебе, јединога истинитога Бога пресвето и великољепно име слави (неограничавајући људе своје самим писмом завета и закона), као и кивот завета од дрвета које не трухне, златом опточен, у који су за тим положене биле таблице завета, златан суд и Аронова палица, и над њим (кивотом) два златна херувима, а на завесама радом везним мношину херувима, а два херувима у угловима очистиштва, а за тим да се и у Соломоном теби подигнутом храму два херувима од кипарисног дрвета златом опточена поставе; и наложио си, да се као твоје с људма борављење и као знаци величине славе твоје и као оно што у себи има и собом показује спомен твојих превеликих и преславних чуда и добротина (и ако дела људских руку беху) страхом и дрхтањем, па и богољепним клањањем, и кађењем и мољењем пред њима, поштују, а поштовање си то милостиво примао као теби самоме указано; а оне, који су их бешчестили, или их довољно поштовали нису различно си мучио и морио, као онога Озана. А у време Илија свештеника и судије израњског показао си јасно разлику и одлику поштовања богумилих од богумреких слика, и то обарањем идола Дагона и помором иноплеменика. А кад се испунило време послао си јединородног Сина твога, Господа нашега Исуса Христа, рођенога од жене свагда Деве Марије, који је примивши лик слугин и бивши у облику човечјем слику свога пречистога лика снимио тиме, што је убрус своје лицу приложио и њу (слику) послао Авгару, кнезу Едескоме и њоме опростио њега од болести и свима, који су к њој долазили и вером се клањали безбројна исцељења и многа добротина чудним начином даваше. . . .“

Ова молитва црквена јасно казује и сведочи, да св. прав. црква у св. иконама не види и не гледа идоле, него са свим друго нешто; јер кад би она у њима гледала идоле, она се у молитви при свећењу иконе не би смела ни дотичати онога места св. писма, ко-

јим се идол забрањује, а још би га мање наводити смела иначе би о себи сведочила да је или слепа или неразумна. А кад се св. прав. црква у молитви својој не само дотиче, него баш и наводи оно место св. писма, којим се идолопоштовање „претњом“ забрањује: то је онда јасан доказ, да она прави разлику између идола и иконе. А постоји ли збиља разлика између идола и иконе? Да та разлика у истини постоји сведоче она места св. писма, која се у приведеној молитви наводе. Па јасније горњу молитву односим местима св. писма.

(Наставиће се.)

Одлука Саборског Одбора

у погледу броја изборника за избор заступника на народно-црквени Сабор.

Поводом тога, што је у Изборном Реду од 1871. г. уврштен и број душа црквених општина, многе су црквене општине тога мишљења, да за избор заступника на наш Сабор могу бирати само онолики број својих изборника, колики отпада на број душа у Изборном Реду означени.

Па и многа изборна поверенства су тога мишљења бивала, те су појединим општинама ускраћивала, да гласају са бројем изборника према постојећем броју њихових душа, него су припуштала гласању само број изборника према броју душа дотичне општине, означеном у Изборном Реду.

Црквена општина у Бачинци, у уверењу, да број душа у Изборном Реду означени не може ништити одредбу § 15. у истом Изборном Реду, нити с њом у колизији бити, те ускраћивати црквеним општинама право, да при изборима заступника учествују са оним бројем својих изборника, на који их овлашћује фактични број душа њихових, — а не у Изборном Реду пре 30 година означени — обратила се она всл. Саборском Одбору молбом, да јој се дозволи избор петорице изборника, према данашњем броју њезиних душа. (Јер су јој досад изборна поверенства у Ердевику приликом избора заступника припуштала гласању само четворицу, према броју њезиних душа у Изборном Реду са 840 означених).

Всл. Саборски Одбор, поводом те молбе, донео је одлуку, коју ниже саопштавамо. А саопштавамо је за то, да према њој поступи од сад и остале наше црквене општине.

Пошто је у тој одлуци *начелно изречено, да*

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

у погледу броја изборника важи одредба § 15. Изборног Реда, а не у овом означени број душа, а наиме, да се на сваки 200 душа има изабрати по један изборник, и то према фактичном броју душа у општини, то држимо, да од сада више не може у том погледу бити сумње, разних мишљења и разне праксе, него да треба једнообразно по целој Митрополији поступати. А да се то једнообразије и уведе, а свака сумња у том погледу отклони, слободни смо приметити, да би вел. Саборски Одбор требао у том погледу да изда једну нормативну наредбу на све епархијске административне одборе.

Одлука вел. Саборског Одбора гласи:

Ad C. O. 2668/830 ex 1897.

Славном Архиепископском Административном Одбору

у Карловцима.

У решење тамошњег поднеска од 28. априла (10. маја) 1897. бр. А. О. 510/269, односно молбе срп. прав. црквене општине у Бачинцима, гледе новог установљења броја изборника за избор заступника на народно-црквени Сабор, одлучио је Саборски Одбор одлуком својом од доле означенога дана и под горњим бројем: „Обзиром на § 15. Изборног Реда од 29. маја 1871., по којем се за посредне изборе бирају у свакој црквеној општини на 200 душа по један изборник, а на натполовични сувишак тога броја такођер један, и обзиром на то што срп. прав. црквена општина у Бачинцима заједно са филијалом Гибарцем сада броји 1060 душа, то је према овоме броју душа иста власна и дужна број изборника допунити, услед чега унутити поменути црквену општину, да сходно овом поступку.

Из седнице срп. прав. народно-црквеног Саборског Одбора, држане у Карловцима 4. (16.) јуна 1897.

Георгије
Патријарх.

Честити роде Српски!

„Богу узјамљује, ко сиромаху даје“
Премудри.

Била је прека православне цркве и српскога народа нашега у Хрватској и Славонији потреба, да се овде у Пакрацу поново отвори мушка учитељска школа наша.

Тој потреби удовољено је јесени 1894. године,

и данас у три разреда своја броји учитељска школа овдашња до 60 ученика, 20 од прилике у сваком разреду. Ти ће ученици, ако да Бог, већ догодине, да отпочну као свршени приправници разилазити се по Хрватској и Славонији и попуњавати наша по закону мјеста учитељска, међу којима има празних, има попуњених учитељима римокатолицима, има попуњених неспособљенима нашим учитељима, а има опет попуњених и учитељицама мјесто учитељима, а то све зато, што није могло друкчије да буде. Није било довољно способљених наших учитеља, па је онда било боље и овако, него ли никако; боље него школа празна, затворена са свим.

Како су прилике данас за школе у опште благопријатне, можемо се доста поуздано надати, да ће и наша обновљена учитељска школа овдешња, живити одсада љепшим, пунијим, самосвојнијим животом.

Ту наду даје нама и досадањи учитељске школе овдешње живот и рад, који је без сумње много допринио томе, да се умножи број ученика њених овако, као што се умножио за ове прве три године од како се поново отворила.

Но да се та нада наша испуни што пре и потпуније, треба, да ју потпомогне љубав наша, али не „језиком и ријечима“, него „дјелом и истином“ као што вели св. Апостол Јован.

Клирикални Карловачки фонд наш, подмирује све потребе учитељске школе овдешње — осим стана — и даје 1200 ф. годишње припомоћи приправницима њенима.

Толико даје годишње припомоћи приправницима и добровољнима прилозима честитих отаца наших основани препарандски фонд пакрачки, који поврх тога даје годишње 300 фор. а и више, на оправке богословскога здања у коме је учитељска школа, и на разни намјештај њен.

Није томе давно, како се пружила прилика препарандском фонду нашем, да купи овде у мјесту згодну, пространу двокатницу — досада болницу земаљску — са лијенијем и пространјем унаоколо вртом, и тако је сада учитељска школа овдешња дошла до своје властите куће, које досада није имала. А како је иста двокатница пространа, у четворокуту, кога су двије стране дуге по 34 метра, а друге двије по 37.5 метра, то је епархијски школски одбор овај тога мишљења, да би најбоље одговарало потребама овдешњима, да се иста двокатница удеси за интернат — завод, у коме би се учитељски при-

WWW.UNILIBRS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

правници обучавали, а уједно имали у њему и стан и рану своју. Тиме би се помогло приправницима и материјално.

Материјално, јер би у заводу имали приправници добар, чист и уредан стан; добру, чисту и уредну рану, што сада ријетко који од њих да има, јер су скоро сви из реда сиротиња, која живи покајвише од оно мало припомоћи што ју добивају из споменута два фонда, или са друге које стране у човцу, или у рани коју добивају њеки од приправника овде у мјесту по кућама са душама божјима, при чему ипак једно с другим пролазе као она сирота дјевојка, за коју вели народна пјесма наша:

„када руча онда не вечера,
„кад састави ручак и вечеру,
„онда јој је рува недостао“

А покрај материјалне имали би приправници од интерната помоћи и моралне, кад се узме, колика су данас на свијету искушења, и од чега све нема да брани младеж данашња срце своје и душу млађану, особито без добра, непосредна, непрекидна надзора у туђини, а к томе сиротиња, које се зло лијени као званца свога и друга радо и често.

Та су искушења кудикамо већа онде, гдје нема довољно за ученике подесних станова, као што је то случај и овде у мјесту. И зато је интернат за учитељске приправнике овдешње од пријекне потребе. Али откуда интернат основати и издржавати га?

Препајандски фонд овдашњи у куповање и поправке горње двокатнице и учитељски намјештај њен, утрошиће од своје главнице од прилике онај дио, који је доносио досада интерес што су га примали до данас приправници као припомоћ.

А и даље кривити главницу тога фонда, или само спријечавати и одсадашње напредовање његово, неби било савјетно. А клирикални фонд све ако и повећа садашњу припомоћ своју, то ипак неће моћи сам да подмири све трошкове интерната, који се мора основати према досадашњем рачуну за 80. приправника.

Њешто ће моћи и морати принијети и сами приправници, као што раде то њеки и сада, но при свему томе још ће доста недостајати до онога износа, који ће требати за толики број учитељских приправника, па откуда недостатак тај да се намакне? Епархијски Школски одбор овај тога је мишљења, да се недостатак тај

може да намакне добровољнима прилозима имућнијих црквених општина и појединих чланова православнога српскога народа нашега из Архидијецезе Доњокарловачке и Епархија Горњо-Карловачке и Пакрачке, јер те три Епархије наше имају, може се рећи, подједнаку корист од учитељске школе овдешње, а доследно томе биле би им подједнаке и дужности према тој заједничкој школи њиховој.

Ту заједницу њихову у учитељској школи овдешњој свједочи и размјер ученика тих трију Епархија наших у истој школи, а тај размјер стоји за сада овако.

У учитељској школи овдешњој има са сада:
Епархија Пакрачка . . . 7. ученика,
Архидијецеза Карловачка . 9. „ а
Епархија Гор. Карловачка . 33. „

Остали су ученици из других крајева наших.

А и ван граница Хрватске и Славоније могуће да се нађе по која црквена општина, и по која душа Хришћанска, вољна приложити на ту човјекољубиву и по цркву и народ наш овде у Хрватској и Славонији од особите важности цијел, која се не би дала тако лако постићи без подесна интерната; у коме би приправници били поштеђени од разних невоља и трзавица, које недјелују добро ни на душу, ни на тијело њихово. С тога је епархијски школски одбор овај слободан по закључку, донесеноме у данашњој сједници својој, обратити се путем овим и начином на све православне српско-црквене општине, православне српске манастире, новчане заводе и на поједина имућнија лица Епархије своје, Архидијецезе Доњо-Карловачке и Епархије Горњо-Карловачке с најучтиввијом молбом, да својим добровољним годишњим прилозима, или једанпут за свагда, потпомогну оснивање и издржавање интерната уз овдешњу учитељску школу нашу, и тиме учине онима који требају, дјело милости тјелесне а себи душевне, и уједно допринесу свој дио, да нам овде у Хрватској и Славонији и цркве наше боље проноју, и школе наше боље унапредак поју, а епархијски школски одбор овај стараће се живо, да се примљени дарови на добро употребе и да донесу плода и добра и обилна.

Ако нас при томе потпомогне и која ван граница Хрватске и Славоније црквена општина наша или поједина душа Хришћанска, тим ће више обвезати нас, а себи освјетлати образ српски.

Имена приложника, осим што ће бити наши-

сана на Небеси, уписаће се и у посебну књигу и читати свагда приликом Славе заводске, у знак благодарности, а уједно ће се и јавности редовно предавати.

Из еједнице енарх. школ. одбора у Пакрацу 17. (29) Априла 1697.

Мирон Николић
Епископ Пакрачки.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Св. Архијерејски Синод) обавио је избор епископа обудовљеној дијецези Будимској, и у прошлу среду завршио своје седнице. Седницама св. Синода присуствовали су сва господа високопреосвештени епископи.

(Његова Светост,) Преузвишени г. патријарх *Георгије* бавиће се наступајуће седмице у Будимпешти, ради присуствовања у седницама горње куће угарског сабора. Са Његовом Светости отпутовао је у Будимпешту и високопреосвештени г. епископ Вршачки Гаврило Змејановић.

(Кр. Повереник) преузвишени г. барон *Федор Николић* отпутовао је из Карловаца, у пратњи свога секретара г. *Павла Јовановића*, особним жељезничким возом у прошли четвртак у $\frac{3}{4}$ 6 после подне, а уз почаст, којима је био и дочекан.

(Одлазак из Карловаца) Високопреосвештена господа епископи: *Мирон Николић*, *Михаило Грујић* и *Герман Опачић*, отпутовали су из Карловаца својим резиденцијама у прошлу среду, а високопреосвештени г. епископ Темишварски *Никанор Поповић* у петак. Високопреосвештени г. епископ *Никанор* налази се у потпуном здрављу.

(† Барон Милош пл. Бајић), велики добротвор народне просвете и српске Новосадске гимназије, преселио се у вечност. Вечан му спомен и лака му земља!

(Митрополит Тузлански). У прошлу недељу посвећен је и устоличен за митрополита Тузланског високопреосвештени г. *Григорије Живковић*. Посвећење извршили су у Тузли виреосв. г. г. митрополит Сарајевски *Николај Мандић*, Мостарски *Серафим Перовић* и виреосв. епископ Вршачки *Гаврило Змејановић*.

(На лечнички конгрес у Москви) отишли су

лечници Др. Јован Велимировић и Др. Младен Јојкић, те професори Др. Борђе Дера, Стеван Лекић и Јован Грчић из Новог Сада и архитект Влада Николић из Карловаца.

(† Љубица Радишићка) народна добротворка из Сегедина умрла је у Срп. Крстуру. Врла покојница даровала је 5000 фор. за стипендије сиромашним богословима, 4000 фонду Св. Саве и 2000 учитељском конвикту у Новом Саду. Бог да јој душу прости! Вечан јој спомен и лака земља!

(Дубока старост.) У Вариси, варошици на Кавказу, живи један грузински свештеник по имену Георгадзе, који је ове године прославио 140. рођендан. Георгадзе је већ о великој кузи год. 1809. био парох у Вариси. Попадаја му умрла тек пре шест година. Нису имали никад деце. Старац је и данас здрав, није никад боловао. И данас још добро види и чује и иде без штапа.

Ш. Исказ скупљених прилога за „Фонд Св. Саве.“

(Наставак из бр. 47. год. 1896.)

Кукучевици: По 1 фор. г. г. Петр Зукановић, Светислав Тодоровић, Васа Тодоровић, Стојан Тодан, по 50 нов. г. г. Ђура Јовановић, Игњат Леви, Тома Јовановић, Петар Банић, по 30 нов. г. г. Иван Вондрак, по 20 нов. г. г. Илија Врачаревић, Јово Свиларевић, Рада Сврзикапа, Андрија Лајош, Ђуро Банић, Стево Рокић, Дане Петровић, по 10 нов. г. г. Јово Вогуновић, Стево Везмар, Којо Везмар, Раде Каљана, Стојан Миљковић, Тома Жучић, Миле Ромић, Тома Марушевић, Илија Оклобџија, Косто Миросављевић, Персида Вук, Јован Радаковић, по 05 нов. г. Јово Милановић. Укупно 8 фор. 95 нов. одбијено 25 нов. поштарине, остатак 8 фор. 70 нов. Легат г. Велимира Крстића Рума 100 фор.

Срп. школски фонд, Земун 50 фор.

Ђа. Ана Пајић, Грац 2 фор., Г. Марко и Ђа. Евица П. Шимић, Нови Сад, 32 фор. Г. Софронија Јаконић скупио о св. Сави у Дерови 8 фор. 50 нов. Српска прав. цркв. општина. Дињаш I рата 10 фор. Срп. женска задруга Суботица 10 фор.

Г. Мојсило Мајсторовић скупио у Граццу 51 фор. (ово је штампано у 13 броју „Срп. Сиона“ год. 1896 у своти од 53 фор. но пошто је са 2 фор. погрешно више послато, то се овим исправља.)

Преч. г. г. Милош М. Пашић, окр. прота жабаљски 10 ф. 50 н. Никола Вељански, парох 7 фор. 50 нов., Борђе Иванћ, парох 7 фор. Емил Степанов, парох 6 фор., Сима Николић парох 5 ф. 50 н. Стеван Стевановић, парох 5 ф. 50 н. По 5 ф. — г. г. Свегозар Влашкалић, парох, Јаков Исаковић парох, Павле Алексијевић парох, Васа Вуковић парох, Мита Ковачевић парох, Свегозар Гавриловић парох, Душан Петровић парох, Васа Теофановић парох, Васа Стојадновић с. п. помоћник, Ђока Михајловић парох, по 3 ф. г. Тодор Јозанов с. п. помоћник

по 2 ф. 50 н. г. Ваца Јојкић л. помоћник, по 2 ф. г. г. Влада Буковић парох и Светозар Влашкалић парох. Укупно 101 фор, 50 нов

Преч. г. Серафим Николић упр. ман. Б. сен. Ђурађ 100 ф.

Б. сенг Ђурађ: г. г. Колоним Ђорђевић ум. игуман 5 фор. Серафим Журковић јером. 10 фор. Укупно 15 фор.

Г. Урош Ђурић скупио у протопопијату Вуковарском 62 ф. Гђа Даница Радосављевић, Војка 1 ф. 50 н. Срп. прав. цркв. општина Крњешевци 10 фор. Др. Св. Димитријевић, Темишвар 20 ф. Питомци монашке школе у Хопову 5 ф. Старобечејска баџка омладина Ст. Бечеј 38 фор. Укупно 136 ф. 50 н.

Маринци: Преч. г. Ђ. Мишић парох 1 ф. г. Милош Бракус учит. и председ. цркв. општине 6 ф. Остали верни 1 ф. 74 н. Укупно 8 ф. 74 н.

Преосв. Г. Епископ Нишки Димитрије 15 фор. Срп. прав. цркв. општ. Г. Ковил II 10 ф. Св. Николајевска црква у Иригу у место венца на одар умрлом Мити Обреновићу добротв. и приложнику 20 фор. Г. Др. Јовановић Панчево скупио у сватовима Др. Николе Григоријевића и Милице Николићеве, у крунама и динарима 43 ф. 60 н. Г. Гига Гершић, Београд 1 дукат, продат 5 ф. 50 н. Г. Емил Маринковић, ц. и кр. капетан у миру Фелдварац 1 ф. Г. Јован Живковић проф. богосл. Карловци 6 ф. 66 нов. Г. Милутин Алексић скупио у сватовима Г. Душани Димитријевића Панчево, а послао по „Бранковом Кољу“ 12 ф. Преч. г. Младен Поповић парох Буковац 1 фор. Укупно 114 ф. 76 н.

Срп. прав. цркв. опш. Сомбор (III рата) 100 ф.

Срп. прав. цркв. опш. Вел. Кикинда 200 ф.

Срп. прав. цркв. опш. Ст. Бечеј 100 фор.

Управа ман. Привине Главе, скупљено о слави 1896. г. 38 фор. 60 новч.

Срп. прав. цркв. опш. Јасеново 20 фор.

Преч. г. Митрофан Павловић игуман ман. Бешенова унео о слави манастирској скупљене прилоге: преч. г. игуман Мирон Ђорђевић, Вођани 1 ф.; по 5 фор. г. г. Ђока Обрад Милутиновић (кум славски), и Анатолије Димитријевић, Земун; по 2 фор. Гђа Даринка Вујић; по 1 фор. г. г. Василијан Поповић, јером. Доротеј Јовановић, јером., Василијан Стакић јером. Никанор Даниловац јером., Милан Б. Дожић правник из Црне Горе, Лаза Надбандић, Мита Стојковић правник, Др. Дима из Руме, Павле Војновић, бележник, Сава Парабак бележник из В. Радинаца, Јован Антоновић благајник Гргуревци, Емил Маринков ц. и кр. капетан и супруга, гђе Анђелија Лукић рођ. Станковић и Софија уд. Крстић; по 50 новч. г. г. Светозар Ковачевић, Андрија Стојшић, Јосиф Даниловац из Беча, Паја Пајић и гђа Даринка Мајсл. Укупно 29 фор. 50 новч.

Преч. г. Митрофан Павловић игуман ман. Шишатовца уноси скупљене прилоге: Управа ман. Шишатовца 10 фор. Отац калоним Мађаревић, намесник 5 фор. Г. Јован Татић, инжињер из Руме 3 фор.; по 1 фор. — г. г. Веселин Гргуров, Ердевик, Јован Вучанов, учит. Митровића, Алберт Војнић уч.

Митровица, Капетан Хајкман, уч. Митровица, В. Маџек уч. Митровица, Фрања Мауер уч. Митровица, Ст. Јовановић уч. Митровица, Пера и Ленка Бојкић Митровица, Теодор Рогулић, Ириг, Милан Црнојачки уч. Ердевик, Жарко Ђукић, Шид, гђа Даринка Ђукић учитељица Карловци и гђа Јелена Хајкман Митровица. Укупно 31 фор.

Од посетиоца ман. Хопова 1896. год.: По 5 ф. — г. г. Др. Веселин Николајевић, Ириг, Исидор Дөбелачки, Ст. Бечеј, Влада пл. Николић, Беч, Исидор пл. Николић Жабаљ. Риста Телечки и синови Вел. Кикинда; по 3 фор. — г. Мисионар јером. Севастијан; по 1 фор. — г. Јован Татић Рума. Укупно 29 фор.

Од посетиоца ман. Гргетега 1896. год.: Г. Димитр. Бранковић, архиј. 10 фор. Иларион Руварац за браћу Лазара и Димитрија 5 фор. Иван Маширевић, катихета 1 ф. Н. Н. 1 ф. Укупно 17 ф.

За ман. Кувевдин у готову 25 ф. и 1 ₰ укупно 30 фор. 50 новч.

За ман. Крушедол 18 фор. 40 новч.

Српска банка Загреб 100 фор.

(Наставиће се).

Позив на претплату.

Потписани с уљудном понизношћу и молбом, обраћам се на све искрене пријатеље школе и њеног унапријеђења, нарочито пак на учитеље и свештенике, да се брацки заузму, за скупљање претплатника на моју педагошку расправу:

„Значај народног домаћег одваспитавања“

коју сам намјенуо: родитељима, учитељима и васпитачима, што ће се распростријети на 4—5 штампанијех табака, коју сам већ и у штампну дао и која ће — ако Бог даде — на нашег Св. Илију т. г. готова бити, кад ћу је цијењеним претплатницима о својем трошку отпослати.

У тој расправи сам јасно истакао по природијем правилима педагогије, кад и како ваља подмладак одваспитавати, да од овог, у правом смислу постану добри људи.

Цијена је овој књижици само 25 новчића, из чега се јасно даје виђети, да писац само толико жели имати, како би могао штампарске и поштаринске трошкове подмити.

Сваком брату и сестри скупљачу, дајем осми примјерак на уздарје.

Претплату ваља слати поштанском упутницом на ову адресу: Tekintetes Majszki Sáczá úr — a gör. kel. szerb egyházközség gondnokának Szegeden.

С поштовањем јесам

У Сегедину (Ungarn) на Видов-дан, 1897.

Јован Ђ. Ђосић с. р.
српски народни учитељ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Јавна захвалност.

Високопреосвештени г. *Мирослав Николић* епископ пакрачки благоизволео је платити за седамнаест срп. сиромашних школа моју књигу: „*Историју срп. школа у аустро-угарској монархији*“.

На оволикој пажњи према моме скромном књижевном раду, побуђен се налазим јавно изрећи своју најтоплију захвалност преосвешт. г. епископу, као мужу, који је у много прилика доказао своју истинску љубав према просвети нашег народа.

Беловар, 1897.

М. Нешковић.

Нове књиге.

Изашла је из штампе књига:

ЗБИРКА ПЕДАГОШКИХ РАДОВА

МИТЕ НЕШКОВИЋА

Књига трећа

Историја Српских школа у Аустро-Угарској Монархији

Ово је дело добило по „Српској Матици“ расписану награду од 50 дуката.

Садржина: 1. Приступ. — 2. Од Српске пропасти до сеобе. — 3. Од сеобе нашег народа у ове крајеве до владавине царице и краљице Марије Терезије. — 4. Од владања царице и краљице Марије Терезије до оснивања прве српске учитељске школе у Сент-Андреји (1740—1811.) — 5. Од оснивања прве учитељске школе у Сент-Андреји до проглашења Краљеве Уредбе од 10 августа 1868. године. — 6. Од проглашења Царског рескрипта до данас. — Завршетак.

Цена је књизи 70 новч. — Може се добити код писца јој г. *Мите Нешковића*, кр. школског надзорника у *Беловару* (Хрватска).

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

„МАЛА КАТАВАСИЈА“

наша одобрена је и прописана

ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

како нашим вл. Школским Саветом, тако и вис. кр. зем. владом у Загребу.

У препоруку нашег издања „Мале Катавасије“ приводимо ево и оцену стручног ваљаног и познатог часописа „Новог Васпитача“.

У II. свесци овогодишњој оцењује „Нови Васпитач“ наше издање овако:

„У VIII. ком. „*Књижевног Прегледа*“ нашег од прошле године приказасмо ову књижицу, а после

тога замолисмо једног од наших врених стручњака, да напише кратки реферат о тој књизи за наш лист. У место формалног реферата, стиже нам од петог господина писмо, у коме је — по своме суду — истакао оне добре стране „*Katavasiе*“, ради којих она *заслужује прво место међу својим другима*. То место из писма овако гласи:

1.) Ова је књига потпунија од свију досадањих; јер има за вечерње, јутрење и литургију све најважније ствари, које су школској младежи нужне, и то све у правилном реду.

2.) У њој су тачно исправљени текстови у свима произвољним песмама о великим празницима и направљене су оне многе погрешке у њима, које су мприсале на проту-православно порекло, као н. пр. „*везз грѣха зачета*“ у песми божићној „*Дикши Днесь Сіונה!*“ и т. д.

3.) У овој катавасији попуњена је једна празнина, која се налази у свима досадањим књигама те врсте; а то је, уврштени су тропари и кондаци за све оне свеце, о којима се обично у нас Срба „*Крсно име*“ слави. Тако је дана прилика, не само свакоме ђаку, него и његовим родитељима и старцима, да о смом свечарству могу научити и отпојати тропар свога кућног патрона, који је главна карактеристика српског племена у опће, а особито међу туђинцима.

Најпосле, сравни ли се та катавасија са свима досадањим њеним другарицама, сваки свештеник и учитељ моћи ће одмах на први поглед видети, у чему и колико је она боља, потпунија и срећенија од свију осталих. Врло је лако навести баш и поименце све њене предности и преимућства.

Према свему овоме, књига је заиста у својој врсти до сада *најбоља и најпотпунија*.“

Молимо п. н. господу учитеље и сл. црквено-школске општине, да нас потпомогну својим наручбима, јер само тако ће се стати на пут увлачењу у школе наше и таквих катавасија, које за школу нису.

Садржи осам табана. — Цена је 20 нов. — На више са рабатом.

Српска Манастирска Штампарија.

У Ср. Карловцима.

ПЕСМАРИЦА

ЗА

ПРАВОСЛАВНЕ ВЕРОИСПОВЕДНЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ ШКОЛЕ

према наставној основи изданој од вл.

Школског Савета

израдио

Александар Јорговић

учитељ у срп. вишој девој. школи новосадекој

У ноте стављене су ове песме, за:

Први разред 1. Веселе сам дете, 2. Ми смо деца весела, 3. Тачија песма, 4. Пчелица. — *Други разред*: 5. Ми смо деца весела, 6. Станови, 7. Пчела, 8. Завет, 9. Голуб седи на стрејици, 10. Хајд у школу!, 11. Млади занатлија I, 12. Млади

ванатлија II. — *Трећи разред:* 13. Мио ми је цветак, 14. Боже благи, Боже свети!, 15. Песме божићне I., 16. Песме божићне II, 17. Слава прамалећа, 18. Сунне се рађа, 19. Јутрењи радови, 20. Пчела и голуб, 21. Поточара, 22. Народна имна, 23. Мајска песма, 24. О косидби, 25. Завет, 26. Песма ковачу. — *Четврти разред:* 27. У пролеће, 28. Циц, 29. Домовина, 30. Голуб, 31. Пролеће, 32. На уранку, 33. Где птичице, 34. Србин, 35. Српкиња, 36. Песма тежакова, 37. Гусле, 38. Мајска песма, 39. Позив ћака на игру. — Ова је песмарица решењем Всл. Школског Савета од 17. (29.) августа 1896. бр. Ш. С. 298/196 за школску књигу при настави у певању за српске народне школе одобрена; а решењем Всл. Одбора бр. 4512/1397. ех 1896. одређен јој је дар од 200 фор. а. вр. Цена је књизи 30 новч. Издање и штампа Српске Манастирске Штампарије у Срем. Карловцима, којој ваља наручбине слати.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 124 2—3

На узражњено учитељско место у Сри. Арадцу овим се расписује стечај. Са истим местом скопчана је плата од 400 фор.; у име школског послужитеља 24 фор.; у име рибана школе 10 фор.; у име школ. писаћег прибора 15 фор.; зимског огрева колико потребно буде, осим тога слободан стан састојећи се из 3 собе, 1. писарнице, 2 кујне, 1 коморе, 1 штале, 1 шупе и банте до стана.

Изабрани учитељ предаваће у I и II. разреду.

У дужност му спада: при сваком богослужењу у цркви у левој певници појати, школску децу црквеном пјенију обучавати и све школском уредбом од 1872. год. прописане предмете предавати.

Право компетовања важи и за оспособљене учитељице.

Рок стечају траје до 10. августа и ст. кал.

Молбенице ваља упутити на овомест. школ. одбор.

У Сри. Арадцу 10. јула 1897. год.

Војин Цукић Александар Торњански
председник. перовођа.

СТЕЧАЈ. 139 1—3

У смислу правила задужбине Атанасије II. Гереског расписује се овим стечај на једно стипендијско место по 150 ф. на годину.

Ову стипендију уживају само ученици ове гимназије, Срби правосл. вере из земаља угарске крупе, по нису искључени ни Срби правосл. вере из Беча, Трета и краљевине Далмације.

Молитељи имају поднети своје молбенице потписаној управи гимназијској најдаље до 8. (20.) септембра о. г. и прикључити им школске

сведоцбе од последње две године, сведоцбу сиромаштва, сведоцбу лекарску и крштено писмо.

Примедба. Осим тих стипендија издаје се сваке године из прихода од светосавских беседа припомоћ шеснајсторици сиромашних ученика ове гимназије по 100 ф. у месечним ратама по 10 фор. у напред.

У Новом Саду, 1. августа 1897.

Управа
Српске Велике Гимназије.

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 140 1—3

Идућа школ. година 1897./8. почеће 1. септембра по рим. кал.

Ученици, који први пут у ову гимназију ступају, морају исказати сведоцбom, да су свршили главну основну школу, а сваки ученик без разлике, кад дође да се упише, има донети собом сведоцбу школску од последње године, крштено писмо и сведоцбу, да је у смислу XXII. зак. чл. од год. 1887. накаламљен.

Од школарине могу бити опроштени само они, који докажу сведоцбom сиромаштва, да су сиромашни и сведоцбom школском, да се добро владају и добро успевају.

Поновни испити држаће се 31. августа.

У Новом Саду, 1. августа 1895.

Васа Пушибрк,
управитељ.

СТЕЧАЈ. 141 1—3

Услед оставке госпођице Миле Јовановићеве учитељице у Модошу, расписује се стечај на четворо-разредној женској школи. —

Овим је скопчана годишња плата у готовом новцу од 300 фор. за држање пофторне школе 40 ф. у име паушала 10 ф., 2 фата тврди дрва с подвозом, врло угодан стан са 2 собе, једно предсобље, кујна, комора, таван, — с лепом пространом баштом, и осим овог, пољске банте $\frac{3}{4}$ ланца. —

Изискује се, да све прописане предмете предавати има. —

Са децом редовно црквену походу и право појање изучавати. — Захтева се, да је свршила сомборску препарандију и мађарским језиком, да одлично влада. —

Која жели ово место получити, свака своје иштруиране молбенице, до В. Госпојине овомесном школском одбору поднети има. —

У Модошу 25. јула 1897.

Школски Одбор.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

С. О. 3736. ex 1897.

121 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења једног евентуално двају места за струку *трговачку*, једног места за струку *економску* и евентуално једнога места за струку *обртачку*, у *стипендијској заклади Петровић-Хариша*, овим се стечај расписује.

Стипендију из ове закладе, која износи год. 300 фор. а. вр., могу получити само младићи српске народности и источно-православне вере из земаља угарске круне, а изабрани питомац маћи ће своју стипендију уживати само у којем наставном заводу истих земаља, а само изнимно и по допуштењу вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе и у којем наставном заводу у иностранству.

При једнаком својству молитеља имају првенство они, који су без имања, пред онима, који таковога поседују; а у истим околностима имају првенство пре свих молитеља сродници основатеља Марије Хариша рођ. Петровићеве и мужа јој пок. Григорија Хариша из Земуна.

Молитељи имају своје молбенице крште-ним писмом, лечничком сведоџбом о каламљењу богиња и стању својег здравља, школском сведоџбом о досад свршеним наукама и најпосле сведоџбом о својем имовном стању од политичке власти — инструкисане, саборском одбору у Карловцима најдаље до 19. (31.) августа 1897. поднети.

У Карловцима 14. (26.) јула 1897 год.

Председништво

срп. прав. нар. цркв. саборског одбора.

С Т Е Ч А Ј. 115 3—3

Пошто је учитељско место само привр. попуњено, овим се на четвороразредној вероисповедној мушкој школи у Срп. Неузини отвара стечај.

Плата је учитељу: 500 фор. а. вр. у готовом новцу, четири лапца ораће добре земље, на коју учитељ сам порез плаћа, 30 фор. а. вр. у име школеке послуге, четири односно шест хвати тврдих дрва, од којих има и школу грејати, 5 фор. авр. у име паушала, ако је вичан за склапање црквених рачуна добијаће 15 фор. авр., леп слободан стан са две собе, предсобљем, кујном, пинајзом и 200□ хвата бапте. Од ве-

ликог укопа 1 ф. од малог 50 нов. где позван буде.

Учитељу у дужност спада све по закону прописане предмете предавати, повторну школу држати, децу у цркв. појању обучававати, десну певницу сваке недеље, празника и у време часнога поста при пређеосвећеној литургији држати, место перовође бесплатно заступати као и састав приреза протокола парохјала и школарине сваке године порезати и при крају године закључити.

Који желе на поменуто место комитовати, нека изволе своје инструкисане молбенице до 6. (18.) августа овомесном школском одбору поднети.

Из ванредне седнице школ. Одбора држане у Срп. Неузини 13. (25.) Јула 1897. год.

Живан Марковић Мита Николић
пр. учитељ и перовођа. председник.

С. О. 3737 ex 1897

120 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења једног упражњеног питомачкога места у *стип. заклади блаженопокој. А. Е. М. Мојсија Пушника* овим се расписује стечај.

За стипендисту ове закладе са годишњом стипендијом од 200 фор. а. вр. могу бити изабрани само ученици српске народности и православне вероисповести и то ученици гимназије, реалке и виших и нижих разреда, занатлијских, трговачких, економских и рударских школа и виших наука и исти уживају стипендију све до свршетка наука, ако добар успех у науци и добро владање искажу, што исказују концем сваког течаја. Ко ужива већ коју стипендију, не може бити у исти мах и питомац ове стип. закладе.

Питомци слушају своје науке у отачественим заводима, у Угарској и Хрватској (Славонији), ну по благовремено полученој дозволи од вис. кр. уг. министра богочасти и јавне наставе могу слушати своје науке и у иностранству.

Ваљано иструјисане молбенице имају се поднети саборском одбору у Карловцима најдаље до 19. (31.) августа 1897. год. а уз молбеницу треба привити крени лист, школску и лечничку, као и сведоџбу о сиромаштву.

У Карловцима 14. (26.) јула 1897

Председништво

срп. прав. нар. цркв. саборског одбора.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

С Т Е Ч А Ј. 131 1—3

Овим се расписује стечај на упражњено место учитељице, плата јој је у готовом 300 ф. а вр. 10 ф. у име огрева, 5 ф. у име паушала и — слободан стан.

У дужности јој спада уредбом прописане предмете предавати. Рок стечају Вел. Госпојина, када ће се и избор обавити, личне пријаве узимају се у обзир.

Из седнице цркв. школ. скупштинске седнице држане у Срп. Ченеју 20 Јула 1897.

Милан Бакић
перовођа.

Иса Бачван.
председник.

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 1—1 136

Уписивање ученица у *српску вишу девојачку школу у Панчеву* за идућу школску 1897—98. годину почиње 1. септембра и траје до 6. септ. по нов. кал., када отпочињу редовна предавања.

У ову школу примају се девојчице, које су навршиле 10-у годину живота свога, а свршиле су четири разреда осн народ. школе најмање са довољним успехом.

Ученице из V. и VI. разреда основне народне школе могу бити примљене у старије разреде ове школе, ако на пријемном испиту покажу, да су научиле бар са довољним успехом и по плану за срп. више дев. школе све оно, што би у пређашњем разреду у срп. вишој дев. школи имале научити.

Ученице, које први пут у овај завод ступе, плаћају 1 фор. уписнине, а осим тога плаћа свака ученица у име школарине за целу годину 5 фор., односно 2 фор. 50 новч. по течају. Осим тога дужна је свака ученица без разлике да при уписивању положи још 15 новч. као прилог у државни мировински учитељски фонд.

Који родитељи или старатељи желе своје женско дете послати овамо, умољавају се, да понесу собом детиње крштено писмо, школску сведоџбу од последње године као и уверење, да су детету у своје време каламљене богиње.

Родитељи са стране умољавају се, да се у погледу стана и пренитања изволе обратити на управу ове школе, која ће им у ту цел више бољих кућа препоручити.

У Панчеву. 1. (13.) августа 1897.

Милан Мандровић
пр. управитељ.

С Т Е Ч А Ј. 130 2—3

Овим се расписује стечај на мешовиту школу I. и II. разреда и тражи учитељ, а компетовати могу и учитељице те у случају, да неби који учитељ или свршен приправник компетовао, биће изабрана учитељица.

Плата је за предавање у свакидашњој школи 300 фор. авр. а у повторној школи 40 фор. авр. слободан стан са баштом и огрева колико потребно буде.

Дужности учитеља су све школеком уредбом прописане предмете предавати и за левом певницом у цркви појати, а учитељице, осим предавања прописаних предмета сву женску децу свих разреда у ручном раду обучавати.

Компетовати могу само они, који су свршили сомборску препарандију и испит из мађарског језика положили.

Молбенице се имају до 31. августа 1897. године школ. одбору послати, када ће се и избор обавити.

Из одборске седнице држане у Десци (Deszka, per Szöreggh, via: Szeged) 22. јула 1897 год.

Платон Ј. пл. Подградски Стева Момиров
учитељ — перовођа. председник

Ш. С. 188 ex 1897.

122 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на једно упражњено питомачко место *стипендијске закладе пок. Атанасија Бале* са годишњом стипендијом од 63 фор. а. вр.

Стипендије из ове закладе, које су у три разреда, по 63 фор., 84 фор. и 105 фор. подељене, могу се поред постепеног промицања из нижег разреда у виши, подарити само таквим православним ученицима гимназије, богословије, свеучилишта или академије, који спадају у опсег српске митрополије карловачке, а који не уживају нити друге какве потпоре, нити пак стипендије, што су истим основатељем код протестантских наставних завода у Дебрецину, Шарошпатаку и Пожуну установљене.

Сродници основатељеви имају првенство пред другим молитељима.

Молитељи треба да поднесу своје крштеним писмом, школском сведоџбом и сведоџбом сиромаштва снабдене молбенице најдаље до 19. (31.) августа 1897 год. срп. прав. нар. школском савету у Карловцима.

У Карловцима 14. (26.) јула 1897.

Председништво

срп. прав. нар. школског савета.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

С Т Е Ч А Ј. 134 1—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место на I. и II. р. м. срп. вер. школе у Срп. Црњи.

Плата је: 800 круна; у име стана: 100 круна; за огрев: 50 круна; у име паушала 12 круна и 50 потура, изван села башта са шпалиром и воћем засађена. За потфору школу сваке друге године 80 круна. Осим тога у изгледу је да ће и перорачуновођа бити, за које би 100 круна имао.

Дужности учитеља су школ. уредбом прописане. Осим тога дужан је децу у појању обучавати; недељом и празником као и у вел. пост на пређеосвећену литургију долазити и за левом певницом појати.

Компетовати могу они, који су сомборску препарандију свршили и испит из мађарског језика положили.

Рок стечају истиче 20. август о. о. по нашем календару.

У Срп. Црњи, 27. јула 1897.

Перовођа: **Милан Петковић.** Председник: **Милан Савин.**

С Т Е Ч А Ј. 1—3 137

Расписује се стечај на два стипендијска места из закладе покојног Јефте Михајловића Јанковог. Свака стипендија састоји се из годишње 300 фор. коју своту шптомац у месечним оброцима у напред прима

Проситељи стипендија имају своје молбенице подрепити:

1.) Сведодбом, да су правосла не вере, од срп. православних родитеља у Сомбору рођени или да су им родитељи најмање 10 година стално у Сомбору живили.

2.) Сведодбом о примерном владању.

3.) Сведодбом о положеном испиту зрелости.

4.) Сведодбом, да су телесно подишно здрави.

5.) Сведодбом о сиромашном стању.

Рок стечају траје до 1. септембра ове године по новом календару.

Молбенице се имају до одређеног рока подписаном поднети.

У Сомбору 28. јула 1897.

Љубомир Кунусаревић

окр. протопрезвитер Сомборски и председник управ. одбора закладе Јеф. Михајловића Јанковог.

С Т Е Ч А Ј. 1—3 135

Сходно решењу епарх. школског одбора овог од 3. (15) авг. 1896. бр. ШО 75. овим се расписује стечај на следећа учитељска евентуално учитељска места и то:

1.) за вероисповедну спојену школу у **Грабовац-Салки**. Плата се састоји из 14 кат. јутара земље, 120 фор. у готову, слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 150 фор.

2.) за вероисповедну школу у **Долњој-Нани**. Плата се састоји из 1¹⁴⁰² хв. кат. јутара земље и 1221 хв. винограда, 20 пожунских мерава жита, 5 пожунских мерава кукуруза, 3 хв. дрва, слободног стана, 80 новч. од пара и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 163 фор.

3.) за вероисповедну спојену школу у **Борјад-Почи**. Плата се састоји из 16 кат. јутара земље, 20 фор. у готову, депутата у вредности од 230 фор. слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 80 фор.

4.) за вероисповедну школу у **Литоби**. Плата се састоји из 3¹¹¹ хв. кат. јутра земље, депутата у вредности од 200 фор. слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 100 фор.

5.) за вероисповедну школу у **Мађар-Боји**. Плата се састоји из 4¹⁵²² хв. кат. јутра земље, 40 фор. у готову, 18 пожунских мерава жита, 18 пожунских мерава кукуруза, слободног стана и потпоре из епарх. потпороног школског фонда у износу од 100 фор.

6.) за вероисповедну школу у **Виљану**. Плата се састоји из 2¹¹⁰⁷ хв. јутра земље, 20 фор. у готову, 15 пож. мерава жита, 15 пож. мерава кукуруза, слободног стана и потпоре из епарх. потпороног школског фонда у износу од 100 фор.

7.) за вероисповедну школу у **Батосеку**. Плата се састоји из 10⁸⁰⁰ хв. кат. јутара земље, 72 фор. у готову, депутата у вредности од 50 фор., слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 60 фор.

8.) за вероисповедну школу у **Ланчугу**. Плата се састоји из 2 кат. јутра земље, 52 фор. и 50 новч., у готову, 18 мерава жита и 18 мерава кукуруза, 2 хв. дрва, слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 100 фор.

9. за вероисповедну школу у **Будмиру**. Плата се састоји из 6¹⁴⁷⁶ хв. кат. јутара земље, 50 фор. у готову 28 мерава жита, слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 100 фор.

10.) за вероисповедну школу у **Рац-Гарчину**. Плата се састоји из 2⁹⁰⁰ хв. кат. јутра земље, у готову новцу 85 новч. од пара, депутата у вредности од 150 фор., 2 хв. дрва, слободног стана и потпоре из епарх. школског потпороног фонда у износу од 100 фор.

Компетовати могу само они, који имају прописану квалификацију, а предност имају учитељи. Рок стечају траје до 19. (31.) авг. 1897.

Ваљно иструпсане молбенице имају се до означенога дана непосредно потписаном одбору доставити.

У Сент-Андреји дне 24. јула (5. авг.) 1897.

Епарх. Школски Одбор будимски.

ДАЉЕ У ДОДАТКУ

Додатак 32. бр. „Српског Сиона“

СТЕЧАЈ. 129 2—3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место на српској вероисповедној школи у *Илоциу* (*Барања*).

Плата је 300 фор. минимум. Слободан стан са 1 лепом патосаном собом и комором. Једно јутро добр баште. Од великог укопа 40, а од малог 20 н. Од венчанице 40 н.

Учитељу спада у дужност. у цркви појати и уз свештеника сваку дужност вршити.

Рок молби: 18. августа о. г. Молбе ваља слати на школеки одбор.

Из седнице м. школског одбора држане 22. јула 1897. у *Илоциу* (п. р. *Lapáncsa*.)

Максим Поповић
перовођа.

Милан Недић
председник.

СТЕЧАЈ. 128 2—3

На српској основној верозаконској салашкој школи у *Молу*, упражњена су три места учитељска, на која и учитељице компетовати могу, а плата је у готовом (за свако место) 600 круна и 40 круна за огрев, слободан стан, са две собе, кујном, шталом и баштом.

У изгледу је повишица од 200 круна, за свако место.

Учитељу или учитељици спадаће у дужност законом прописане предмете у школи предавати. Од компетента се иште, да су испит из мађарског језика положили.

Молници имају своје молбенице поднети од данас за шест недеља овоме одбору.

Из седнице месног школ. одбора држане у *Молу* 20 јула (1. августа) 1897.

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ. 95 5—5

Но упражњено учитељско место на срп. вероисповедној осн. школи у *Дероњи* расписује се стечај. Плата је учитељу: 300 (три стотине) фор., 6 катастралних јутара ораће земље, на коју учитељ порез плаћа, 2 хвата дрва, даље простран и врло леп стан с баштом. — Примећује се да је у изгледу повишење учит. плате за 100 фор. —

На ово место могу компетовати само они, који су учит. школу у *Сомбору* свршили и испит из мађ. језика положили. —

Дужности учитеља прописане су шк. уредбом од 1872. г.

Рок стечају траје до Преображења о. г. кога ће се дана и избор одржати. —

Из седнице школског одбора држане 29. јуна 1897. у *Дероњи*. (п. *Hodságh, V. V. m.*)

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ. 123 2—3

Расписује се стечај на једно упражњено стипендијско место у заклади народног добротвора *Луке Миланковића* и сестре му *Марије Петровићке*, за слушаоца *реалке* или *технике*.

Годишња је стипендија 500 фор., која се добија у десет месечних obroка, т. ј. од почетка до свршетка школске године.

Молбеници ваља приложити: крштено писмо, сведошце о свршеним наукама, сведошцу сиромаштва и лекарску сведошцу.

Рок стечају је *четири* недеље од првог увршења.

Из седнице црквеног одбора срп. прав. цркв. школ. општине у *Новом Саду* 16. (28.) јуна 1897.

К. Миловановић
перовођа.

Петар Попадић
председник.

СТЕЧАЈ. 127 2—3

Овим се поново расписује стечај на учитељско место за I. и II. раз. вероисповедне мушке школе у *Бегечу*.

Плата је следећа: 355 фор. за писаћи прибор 5 фор. огрев преко зиме колико је потребно и 2 хвата дрва за своју потребу; 4 јутра (по 1200 □) ритске земље, која ја изложена поплави и за коју општина у случају поплаве не прима одговорност; осим тога леп стан у новој школи са свима потребним стајама.

Дужности су учитеља редовну школу држати у цркви за левом певницом појати и децу појању обучавати.

Компетенти имају доказати, да су учитељску школу свршили и испит из мађарског језика положили. Лична пријава узмеће се у обзир.

Рок стечају је Велика Госпојина, ког ће се дана и избор обавити.

Из седнице црквене скупштине у *Бегечу* од 20. јула 1897 год.

Ст. Црнојачки
перовођа.

Тоша Мутибарих
председник.

ОБЈАВА. 132 1—3

Српско-православна црквена општина у *Канаку* рада је на основу одобрења сл. еп. адм. одбора *темишварског* од 19. (31.) маја т. г. бр. А. 748 597 ех 1897. своју цркву оправити. Писао ће се издати на јавној дражби на мањак, која ће се одржати 10. (22.) августа т. г. у школској дворани. Цео прорачун износи 2600 ф.

Подузетници су дужни положити 10% у име *пишманлука*.

Ближа условља могу се дознати од председника или у парох. звању.

Општина задржава себи право поверења по обављеној дражби.

У *Канаку* 22. јула (3. августа) 1897.

Лаза Радосав
председник.

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 1—3 133

У Српским учитељским школама сомборским започиње се школека 1897/8. година 1 септембра по ст. календару.

У мушку учитељску школу примају се: младићи православне вере, здрави телом и душом, смерни и благе нарави, који су петнајесту годину навршили и четврти гимназијални, четврто реални или четврти разред грађанске школе с *довољним* успехом свршили.

Такође могу бити примљени и они, који немају сведочанства од ових разреда, али ће они дужни бити овде пријамни испит полагасти из науке вере, срп мађ. и немачког језика, историје, географије и рачуна у обиму у колико се у грађанским школама исти предмети предају. Овај пријамни испит држаће се 30. и 31. августа у 8 сати пре подне.

У женску учитељску школу примају се Српкиње православне вере, које су четрнајесту годину живота навршиле и IV. разред српске више девојачке школе с *добрим* успехом свршиле, а при том су здраве и примерног моралног владања.

Једни и друге имају пријамни испит из славенског читања, молитава, из малог црквеног појања овде с добрим успехом положити.

Сваки, који у овај завод ступити жели, дужан је са собом донети крштено писмо, лекарску сведочбу о добром здрављу и сведочбу о свршеним горенаведеним или вишим школским разредима.

Они, који су пре једне или више година школу оставили, морају донети са собом сведочбу свога пароха о моралном и религиозном владању свом.

Женске имају још неизоставно донети писмену изјаву својих родитеља или добротвора да ће их они за време бављења у овом заводу о свом трошку издржати, на којој изјави мора бити и потврђење местне политичне власти, да су дотични доиста у стању своју обвезу испунити.

Стан и храна само се у приватним кућама, са знањем и одобрењем управитељевим, или по препоруци овога, погодити може.

У Сомбору, 1. августа 1897.

Н. Ђ. Вукићевић,

управитељ српских учитељских школа сомборских.

Ad K. 341. ex 1897.

1—1 133

СТЕЧАЈ.

На парохију IV. плаћеног разреда у Срп. Ченеју с одговарајућом наплатом у биро и у за поједине функције установљеној штоли. Интеркалара нема.

Молбенице ваља путем претпостављених власти до 1. (13.) септембра 1897. потписаној епархијској власти поднети.

Из седнице епархијске конзисторије држане у Темишвару 29. јула (10. августа) 1897.

Епарх. Конзисторија у Темишвару. |

СТЕЧАЈ. 113 3—3

На упражњено учитељско место на срп. вероисповедној мешовитој школи у Канаку.

Плата је учитељу у готовом 300 фор. а. вр.; паушал 6 фор. а. вр. у име перовођства 15 фор. а. вр. даље: 2 хвата тврдих дрва за кухање, 3 хвата сламе за грејање учитељског стана; 4 ланца ораће земље на коју учитељ порез плаћа, $\frac{1}{2}$ ланца баште изван села; слободан стан са 2 собе, кухињом, јестиваром и баштом. Од погребана где позват буде 50 кр, а ако се носи у цркву онда 1 фор., од парастоса 20 нов. —

Учитељ је дужан у школи децу подучавати у предметима школ. уредбом од 1872 г. прописанима, у цркви десну певницу држати, за време ускршњег поста на пређеосвећену службу долазити и појати, у седницама како одборским тако и скупштинским перо водити, на крају године тугорима и школском касиру рачуне склапати.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, који су сомборску препарандију свршили. Првенство имају, који се лично пријаве и у цркви успоје.

Рок стечају је 10. (22.) август, када ће се и избор обавити.

Компетенти нека своје прописно инструисане молбе пошаљу на школ. одбор срп. прав. општине у Канаку, Торонталска ж.

Из седнице црквено-школског одбора држане у Канаку на Петров-дан 1897 г.

Лаза Радосав
председник.

Бр. 21 ex 1897.

114 3—3

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место, на оvd. срп. прав. вероисповедној четвороразредној основној школи. —

Са тим местом скопчана је плата од 400 фор. у готовом новцу, 15 фор. за огрев, 5 фор. за писаћи прибор, 20 фор. за перовођство, 5 фор. за паушал, — осим тога 4 ланца ораће земље, на коју порез и еквивалент учитељ плаћа, $\frac{1}{2}$ ланца баште ван села и у школској згради слободан стан с' баштом. —

Учитељу у дужност спада школ. уредбом прописане предмете предавати, пофторну школу држати, у цркви за десном певницом недељом, празником и пређеосвећеним службама појати и децу појању обучавати. —

На ово место могу компетовати само оспособљени учитељи, који су у Сомбору учитељску школу учили и испит из мађарског језика положили. —

Рок стечају истиче 15. (27.) Августа, којег ће се дана и избор обавити. —

Првенство имају они, који се лично пријаве и у цркви буду појали.

У Рудни 12. (24.) јула 1897 год.

Школски Одбор.

Ad III, C. зап. 147/116 ex 1897.

112 3—3

С Т Е Ч А Ј.*

На упражњено професорско место српске учитељске женске школе у Сомбору за математику и природне науке овим се отвара стечај.

Изабрани професор имаће дужност да предаје: математичне науке: аритметику, геометрију и алгебру као и природне науке: зоологију, ботанику, минералогiju, физику и хемију с погледом на домаће пољоделске, занатлијске и трговачке прилике српскога народа у најмање 20 седничних часова.

Са овим местом, ако је изабрани — за горњу струку потпуно оспособљени гимназијски или препарандијски професор, скопчана је годишња плата од 1000 фор. а. вр. и 10% те плате у име станарине. после сваких пет година успешне професорске службе годишња повишица од 100 фор. а. вр., а после 30 година службовања мировина у износу постигнуте плате. Ако је постављени без прописане потпуне квалификације, имаће плату од годишњих 800 фор. а. вр.

На ово место могу компетовати само они Срби (Српкиње) православне вере, који су стекли оспособљење за предавање односних горепомнутих наука у којем свеучилишту, или у којем вишем педагогијском заводу, или те науке у тим заводима слушали; али првенство имају оспособљени за горње струке гимназијски, или препарандијски професори. За случај ако таквих компетентата не би било, имаће дотични постављени за годину дана положити испит за професорско оспособљење.

Оспособљени професор ће се у смислу школске уредбе сматрати за две године дана службовања као привремено постављени, а суплент се у опште поставља у привременом својству.

Молбенице своје, којима се имају прикључити: крштено писмо, сведочанство о професорском оспособљењу, односно о свршеним наукама, сведоџба о досадањем службовању и најпосле о религијозно-моралном и политичном поведењу — ваља

* Услед решења III. Савета под бр. 147/116 ex 1897 изгубио је важност стечај у бр. 28. и 29. „Српског Сиона“ расписан ради попуњења ове катедре за мушку учитељ. школу у Сомбору.

да компетенти (компетенткиње) поднесу подписаном председништву најдаље до 3. (15.) августа 1897.

У Карловцима 14. (26.) јула 1897.

Председништво

срп. прав. нар. школског савета.

С Т Е Ч А Ј. 116 3—3

На упражњено учитељско место у Кишфалуби на српско-народној вероисповедној школи — стечај се расписује.

Берива су следећа: учитељска плата 304 ф. ав. вр. коју своту добија из местне цркв. благајне у месечним оброцима у напред; у име пофторне школе 36 фор. из мест. пол. благајне у напред: за перовођство и рачуноводство — ако га води 20 фор. Изабрани учитељ уживаће 3 ланца добре ораће земље, удобан стан, са две собе, кујном, комором, шупом, шталом, и поред стана башту од 1 ланца и најпосле 4 хвата тврдох дрва. Од венчанице 40 нов. од великог укопа 40 нов. а малог 20 нов. од парастоса 40 н.

Изабраном учитељу спадаће у дужност све дужности црквеног певца тачно обављати.

Молитељи нека се обрате са добро инстурисаном молбом на доле подписаног председника. прикључивши докуменат, који ће доказати, да су вични и државном језику.

Рок стечаја 24. августа о. г. по старом кал. у Кишфалуби 13. Јула 1897.

п. по. (Baranya m. Kisfalud.)

Роман Косић.

председник школ. одбора.

С Т Е Ч А Ј. 119 3—3

На новоустановљено учитељско место на срп. нар. вероисповедној школи у Варјашу расписује се стечај.

Плата је 300 фор. у готовом новцу, 20 кибли жита, 20 кибли кукуруза у нарави, 4 хвата тврдох дрва, 1/4 ланца баште ван села, за држање пофторне школе, сваке друге године 40 фор., 1 фор. од погребца кад буде позван, слободан стан састојећи се из 3 собе, кујне, коморе, подрума, шуне и штале, све под једним кровом. Поред стана башта од 150 квадрата.

Учитељу у дужност спада предавање свих школ. уредбом прописаних предмета у разредима, које му школски одбор буде доделио; појање у једној певници и обучавање школске деце у појању.

Компетовати на ово место могу само они, који су свршили сомборску препарандију и који владају мађарским језиком.

Лична пријава ће се у обзир узети.

Рок стечаја траје до 15. (27.) августа 1897.

Из седнице школског одбора држане у Варјашу 13. (25.) јула 1897.

Коста Вујковић

перовођа.

Живко Едодин

председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. разреда у Шиклушу овим се стечај расписује. Интеркалара нема.

Компетенти имају своје ваљано иструисане молбенице путем претпостављене власти до 20.

авг. (1. септ.) 1897., укључно, потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске држане у Сент-Андреји дне 26. јуна (8. јула) 1897.

Епарх. Конзисторија будимска.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

Темишвар
златна и сребрна
медаља 1891.

Почасна диплома Букурешт

ЕВГЕН ШПАНГ

ПОЗЛАТАР

ТЕМИШВАР — ФАБРИКА.

Букурешт
златна медаља
1894.

Препоручује своју радњу за извађање свију врсти позлатарског посла и радова у црквама као позлата иконостаса ђивота, рипида, Христових гробова и т. д.

уз гаранцију за најсолиднију израду и уз најјефтинију цену.

Привремено се бави сад у црквеној општини у Мошорину.

2-6

**ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА
АНТОНА НОВОТНИЈА
У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ**

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52 7— Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожиха у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нарловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова. а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.